

BORGARTING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 14.11.2005

Saksnr.: 05-154161KSI-BORG/04

Dommere:

Lagdommer
Lagdommer
Lagdommer

Dag A. Minsaas
Rakel Surlien
Inger Wiig

Kjærende part	Norsk Rikskringkasting AS	Advokat Jon Wessel- Aas
Kjæremålsmotpart	Christer Tromsdal	Advokat Jon Christophersen

Saken gjelder rettslig interesse i kjæremål over en midlertidig forføyning.

Christer Tromsdal fremsatte den 29. september 2005 begjæring til Oslo byfogdembete om at byfogden ved midlertidig forføyning skulle forby NRK å sende programmet "Brennpunkt" om politimetoder. Han mente at programmet inneholdt opplysninger som han kunne kreve hemmeligholdt, og han fryktet for konsekvensene, endog for sitt liv, hvis disse opplysningene ble offentlig kjent.

Oslo byfogdembete tok begjæringen til følge og avsa den 4. oktober 2005 kjennelse med denne slutning:

1. Norsk Rikskringkasting AS forbyes å sende TV-programmet "Brennpunkt": Om politiets etterforskningsmetoder.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Byfogden forbød under henvisning til domstoloven § 130 første ledd offentlig gjengivelse av hele avgjørelsen.

Saksforholdet fremgår av byfogdens kjennelse og lagmannsrettens videre bemerkninger.

NRK har ved rettidig kjæremål av 5. oktober 2005 brakt saken inn for Borgarting lagmannsrett. I kjæremålet er det også nedlagt påstand om at det foreligger krenkelse av EMK artikkel 10. Tromsdal har tatt til gjenmæle i kjæremålstilsvar av 12. oktober der han begrenser seg til å kreve kjæremålet avvist. Senere har lagmannsretten mottatt ett prosesskrift fra advokat Wessel-Aas som er meddelt høyesterettsadvokat Christoffersen direkte per telefaks.

Saken står i en annen stilling for lagmannsretten enn den gjorde for byfogden. Den 5. oktober sendte NRK det omstridte programmet, som også ble sendt i reprise den påfølgende dag. NRK er nå anmeldt til politiet for overtredelse av straffeloven § 343. Den 10. oktober omgjorde byfogden forbudet mot å gjengi kjennelsen.

Den kjærende part, NRK, anfører sammenfatningsvis at kjæremålet må fremmes. NRK har fortsatt en aktuell interesse i kjæremålet. Formelt gjelder sendingsforbudet fremdeles, noe som hindrer en eventuell ytterligere publisering av de omstridte opplysningene. Uansett har NRK krav på å få domstolsbehandlet anførselen om at byfogdens kjennelse innebærer en krenkelse at NRKs ytringsfrihet i henhold til EMK artikkel 10. Det vises til EMK artikkel 13 hvorefter enhver hvis rettigheter etter konvensjonen er krenket, skal ha en effektiv prøvningsrett ved en nasjonal myndighet. Om konvensjonen er krenket, må i dette tilfellet prøves av kjæremålsdomstolen, jfr. Ot. prp. nr. 51 (2004-2005) kapittel 11.8 med videre henvisninger.

Ut fra det resultat lagmannsretten er kommet til, er det unødvendig å gjengi NRKs anførsler til realiteten.

NRK har nedlagt denne påstand:

1. Oslo byfogdembetes kjennelse av 04.10.05, slutningens pkt 1 oppheves.
2. Oslo byfogdembetes kjennelse av 04.10.05, slutningens pkt1, har krenket Norsk Rikskringkasting AS' rettigheter etter den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 10.

Kjæremålsmotparten, Christer Tromsdal, anfører sammenfatningsvis at saken er gjenstandsløs nå som programmet er sendt. De forhold som Tromsdal krevet hemmeligholdt er blitt offentlig kjent, og den skade som skulle forsøkes forhindret, er skjedd. NRK har således ikke lenger noen rettslig interesse i å få tvisten avgjort av domstolene. Kjæremålet må derfor avvises, jfr. Tore Schei: Tvistemålsloven med kommentarer (2. utgave) bind I side 259. NRKs ønske om å få fastslått at det hadde rett, er ikke tilstrekkelig til å kreve kjæremålet behandlet, jfr. Schei side 273.

Christer Tromsdal har nedlagt denne påstand:

1. Kjæremålet avvises.
2. Kjæremålsmotparten tilkjennes saksomkostninger med kr. 5000 med tillegg av 25% merverdiavgift.

Lagmannsretten er kommet til at NRK ikke lenger har rettslig interesse i kjæremålet, som dermed blir å avvise.

En begjæring om midlertidig forføyning må avvises såfremt saksøkeren ikke har nødvendig rettslig interesse hovedkravet. Hva forføyningskravet angår, kreves etter tvangsfyllbyrdelsesloven § 15-2 annet ledd at saksøkeren må ha en rettslig interesse i å få hovedkravet gjennomført, jfr. Thor Falkanger, Hans Flock og Thorleif Waaler: Tvangsfyllbyrdelsesloven Kommentaarutgave (3. utgave) bind II side 1040. Det er situasjonen på det tidspunkt retten treffes sin avgjørelse, som er avgjørende, jfr. Falkanger m. fl. side 1050 Hvis den rettslige interessen faller bort, for eksempel mellom første og annen instans, må saken avvises, jfr. Schei side 274. I denne saken blir spørsmålet om NRK har noen rettslig interesse i kjæremålet nå som programmet er sendt.

Etter sendingen er de opplysningene som Tromsdal krevet holdt hemmelig, blitt offentlig kjent, og de mulige skadevirkningene av offentliggjørelsen vil inntre uavhengig av lagmannsrettens avgjørelse. Denne situasjonen kan ikke endres ved midlertidig forføyning. Å opprettholde kravet om hemmeligholdt vil under disse omstendigheter være meningsløst,

og kravet må anses som bortfalt. Den midlertidige forføyningen faller da bort, jfr. tvangsfullbyrdelsesloven § 15-12 bokstav (d) annet alternativ.

En avgjørelse av kjæremålet har heller ikke noen andre påviselige rettsvirkninger for NRK. Riktignok må retten foreta en prejudisiell vurdering for å avgjøre om kravet er sannsynliggjort, men denne prøvingen er ikke bindende for senere rettslige avgjørelser, jfr. tvangsfullbyrdelsesloven § 15-11 og § 15-12 bokstav (c). Når det gjelder den konkrete anmeldelsen mot NRK for overtredelse av straffeloven § 343, bemerker lagmannsretten at det er uten betydning for straffbarheten om byfogdens avgjørelse materielt sett er riktig eller ikke, jfr. Anders Bratholm og Magnus Matningsdal: Straffeloven Kommentarutgave (1998) bind III side 79. For øvrig har en sivil avgjørelse begrenset betydning i en straffesak, jfr. straffeprosessloven § 17 første ledd annet punktum. Heller ikke hensynet til eventuelle senere sendinger av programmet tilsier at byfogdens kjennelse prøves, ettersom kravet om hemmelighold må anses bortfalt.

Forholdet til EMK artiklene 10 og 13 fører ikke til noen annen konklusjon. I tvangsfullbyrdelsesloven § 15-2 første ledd oppstilles to alternative vilkår hvorav ett må være til stede for at midlertidig forføyning skal kunne besluttes, jfr. Falkanger m. fl. bind II side 1041. NRK har nedlagt påstand om at det foreligger en krenkelse av EMK artikkel 10, men har ikke anført noe om hvilken sikringsgrunn som antas å foreligge i forhold til dette kravet. En uttalelse om konvensjonsstrid i en midlertidig avgjørelse ville dessuten – likhet med kjennelsen for øvrig – kun vært av midlertidig art og ville ikke gitt noen effektiv prøvning i forhold til EMK artikkel 13.

Etter dette avvises kjæremålet.

Kjæremålet har vært forgjeves. I medhold av hovedregelen i tvistemålsloven § 180 første ledd tilkjennes Christer Tromsdal saksomkostninger for lagmannsretten med 5.000 – femtusen – kroner, som tillagt 25% merverdiavgift utgjør 6.250 kroner.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

1. Kjæremålet avvises.
2. Norsk Rikskringkasting AS betaler innen 2 – to – uker fra kjennelsens forkynnelse 6.250 – sekstusentohundreogfemti – kroner til Christer Tromsdal i saksomkostninger for lagmannsretten.

Dag A. Minsaas

Rakel Surlien

Inger Wiig

Bekreftes
for førstelagmannen:

